

3. LECKE: BÁBEL TORNYÁNAK TÖRTÉNETE

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Magyarázatos Biblia, Budapest, 1997; Keresztyén Bibliai Lexikon, Kálvin Kiadó, Budapest, 2000; Dr. Tóth Kálmán: Mózes öt könyvének a magyarázata, J.K. Kálvin Kiadó, Budapest, 1995.)

Bábel:

Az akkád szó jelentése: isten(ek) kapuja. Az 1Móz 11,1–9-ben szereplő város és torony neve Babilonban. A keletről jött emberek itt tanulták meg a tégláégetés technikáját.

Zikkurat:

Akkád eredetű szó, jelentése: hegycsúcs. Így nevezték Mezopotámiában azt a többszintes toronyépületet, melynek legfelső szintjén szentély helyezkedett el. Égi lépcsőnek tekintették, amelyen a babiloni hitvilág szerint az istenek fel és alá járkálnak. Városonként egy ilyen templomot építettek.

Bábel tornya:

A legnagyobb zikkuratot Bábelben építették, aminek a neve Etemenanki volt, ami azt jelenti: „Az ég és föld funtamentumának a háza”. Hérodotosz leírása szerint ez a templom egy hatalmas négyszögletű épület volt, 8 emeletes, magassága 91 méter lehetett. Az épületben babiloni istenek számára kultuszi helyiségeket rendeztek be. Bábel tornya zikkurat lehetett.

Bábéli nyelvzavar:

A bűneset utáni történetekből látszik, hogy a bűnnek mekkora hatalma van az emberen. A vízözön nem tudta megoldani a bűn problémáját, annak ellenére, hogy csak Noé, az igaz ember és utódai maradtak életben. A vízözön után Bábel története következik, ahol ismét az ember bűnös természete mutatkozik meg. Az emberek Istentől kapott képességeiket, a lehetőségeiket Isten ellen fordítják, és az Istennel szembeni alázat helyett az emberi nagyravágyás és hatalomvágy irányítja őket. A Szentírás bizonyágtétele szerint Isten ítélete mutatkozik meg a nyelvek különbözőségében. Mivel az emberek a nyelvi egységet az Istennel való szembefordulásra használták fel. A toronyépítés megakadályozása által Isten megpróbálta megvédeni az embert önmaga ellen. Isten beleszólt a történelembe és megállította egy folyamatot. A nyelvek különbözővé válása az embereket eltávolította egymástól, az egymással való közvetlen kapcsolatot megnehezítette vagy lehetetlenné is tette. Éppen azt a büntetést kapták, amit el akartak kerülni.

Isten-ember kapcsolata Bábel történetében:

A toronyépítés egyrészt a nagyravágyás kifejeződése volt. Másrészt úgy vélték, hogy ők, az emberek, határozhatják meg az Istennel való kapcsolattartás módját. Számukra a torony lett volna az út. **De Isten nem engedte, hogy a hozzá vezető út az ember kezében legyen.** Ez az út csak a kijelentés lehet. Az ember nem rendelkezhet Istennel. Ezért kellett Istennek közbe avatkoznia.

Pünkösdfordított Bábel: Pünkösdkor Isten megszüntette azokat a határokat, amelyek az emberek között a nyelvek különbözősége miatt volt. Ezt az embert-embertől elválasztó határt Isten a Szentlélek kitöltetésének az ünnepén azért oldotta fel, hogy megérthessék és meghallják a Jézusról szóló bizonyágtételt.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(*Felhasznált irodalom:* Cole: Fejlődéslélektan; F. Schweitzer: Vallás és életút, Kálvin Kiadó, 1998; Mérei-Binet: Gyermeklélektan, Gondolat, Budapest, 1993.)

8-9 éves kor körül találhatjuk a kezdeteit annak a látásmódnak, mely során a gyermek képes többféle szempontot és nézőpontot figyelembe venni. Az ötödikesek számára tehát teljesen elfogadható, ha egy bibliai történetet (Bábel történetét) több oldalról is megnézzük. Sőt, ők már az események mögé is tudnak, ill. akarnak nézni. A korosztály szintjén így megnézhető az, hogy mit jelent és tartalmaz a történet az emberek oldaláról és mit az Isten oldaláról. Ezzel példát és mintát adhatunk arra is a gyerekeknek, hogyan nézzék meg Isten Igéje oldaláról is az életük egy-egy eseményét.

Bábel tornya történetében jelen van a nagyravágyás. Ez azonban nem azonos a törekvéssel és az előrébb jutás szándékával. Az ötödikesek számára érdemes azt is kiemelni, hogy pontosan mit is jelent a nagyravágyás a történetben (az emberek akarják irányítani Istent), és meg lehet ennek a jellegzetességeit keresni a saját életkorunkban is.

A bábeli torony története iránt könnyen felkelthetjük az érdeklődést, ha a nyelvek eredete felől közelítjük meg. Ezt a korosztályt azért is érdekelteti a téma, mert sokan ekkor kezdenek idegen nyelvet tanulni. Ennek a kornak a tipikus sajátossága az is, hogy érdekli a valóság és a realitás a történetek mögött. Ne csúszunk el azonban a nyelvtanulás és a nyelvek irányába, mert maga a bibliai rész nem erről szól (bár motivációként, kapcsolódásként jól használható a téma).

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje és a tankönyv és a hittanoktató segítségével tudja elmondani a Bábel tornya történetét. ○ Ismerje a gőg és nagyravágyás kifejezéseket, mondjon egy-két példát. ○ Tudja segítséggel megfogalmazni, a tankönyvi szöveg alapján, mire 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja a tankönyv szövegének segítségével elmondani a Bábel tornya történetét. ○ Tudja önállóan megfogalmazni és példával szemléltetni mit jelent a gőg és nagyravágyás kifejezés. ○ Tudja megfogalmazni önállóan az emberek törekvésének és Isten

<p>készültek az emberek és Isten hogyan akadályozta meg törekvésüket.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje és segítséggel értelmezze a lecke Igéjét: 1Korinthus 6,12 	<p>válaszának összefüggését a tankönyvi történet alapján.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja önállóan értelmezni a lecke Igéjét: 1Korinthus 6,12
---	---

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Isten nem engedte, hogy a hozzá vezető út az ember kezében legyen.

Kognitív cél: A Bábel tornya történetének és a sokféle nyelv bibliai magyarázatának megismertetése.

Affektív cél: A „nagyraavagyás” és gőg motivációs hátterének feltárása

Pragmatikus cél: Lehetőség biztosítása az órán, hogy felfedezzék Isten szándéka és az ember szándéka közötti különbséget és tudatosan keressék, hogy mi az Isten szándéka szerinti cselekvés egy adott helyzetben.

Óra fő része	Javaslatok	Taneshköz, célhoz kapcsolódás
<p>Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>Feladat 1: A tanulók kiscsoportban vagy közösen gyűjtsenek idegen nyelven: – köszöntéseket. – különböző szavakat, pl. Isten, hit, ember, stb.</p> <p>Megbeszélés: Van-e hasonlóság?</p> <p>Beszélgetés:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Milyen idegen országban jártatok már? • Találkoztatok-e már Magyarországon külföldiekkel? • Hogyan tudtok külföldiekkel kommunikálni? • Milyen nyelveken beszéltek? • Miért fontos a nyelvtudás? <p>Feladat 2. A tankönyvben található térkép segítségével tanulmányozza a csoport közösen a nyelveket és nyelvcsaládokat. Melyik nyelvcsaládba tartozik a magyar nyelv és a gyerekek által tanult idegen nyelv?</p>	<p>Ráhangolódás</p> <p>Csoportmunka</p> <p>Tankönyv</p>

	<p>Beszélgethetnek még arról is, hogy ki milyen nyelvet szeretne megtanulni, a világ mely pontjára szeretne eljutni, és miért.</p> <p>Kapcsolódó feladat: munkafüzet 1-2. feladat Kapcsolódó feladat: munkafüzet 1. feladat</p>	Munkafüzet
Feldolgozási javaslat	<p>1. Tankönyv szövege: Olvassuk el a tankönyvből a bibliai történetet, és a történethez tartozó kiegészítő információkat is, majd a csoport válaszoljon a kérdésekre.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mit akartak építeni az emberek Sineár földjén, és miért? • Miből és hogyan építkeztek? • Miért haladt sikeresen az építkezés? • Mi vetett véget a sikernek? Miért volt erre szükség? • A nyelvek összezavarása mihez vezetett? <p>2/a. Közös megbeszélés alapján válaszoljanak a gyerekek a munkafüzet kérdéseire, oldják meg feladatait.</p> <p>Kapcsolódó feladatok: munkafüzet 3. feladat Kapcsolódó feladat: munkafüzet 2. feladat</p> <p>3. Pantomim játék</p> <p>Hogyan kommunikálhattak a nyelvek összezavarása után a mesterek a torony építésénél? Próbáld szavak nélkül, kézzel-lábbal elmagyarázni a következőket:</p>	<p>Tankönyv</p> <p>Bibliai és kortörténeti ismeretek bővítése</p> <p>Munkafüzet A nagyravágás, mint bűn</p> <p>Munkafüzet</p>
	<ul style="list-style-type: none"> – Hozz egy kis téglát! – Kérem a falazó kanalat! – De nehéz ez a vödör! Segíts nekem, kérlek! – Most meg hova mész? <p>Kapcsolódó feldolgozás: <u>Bábel tornyának története a hat kalap módszer alapján alapuló feldolgozás segítségével.</u> (Bővebb leírás, lásd: TOVÁBBI ÖTLETEK 2. pont)</p> <p>Aranymondás:</p>	Énekeskönyv

	<p><i>Minden szabad nekem, de nem minden használ. Minden szabad nekem, de ne váljak semminek a rabjává. (1Kor 6,9–13)</i></p> <p>Ének javaslat: RÉ 236. dicséret, 1-2. versszak: „Mindenek meghallják...”</p>	
Házi feladat	<p><i>feladat:</i> „Mit gondolsz, hogy nézhetne ma ki Babel tornya?”</p>	Fantázia

TOVÁBBI ÖTLETEK

Letölthető képsorozat:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/tower-babel/>

KÉPELEMZÉSI ÉS SZÖVEGELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET

Tankönyv: 15-16. oldal

A képen látható: A 15. oldalon: Térkép, a nyelvek sokféleségének jelölésével. A 16. oldalon: illusztráció – zikkurat (toronytemplom)

A szöveg: Babel tornyának története

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

1. Képolvasási javaslat:

- Nézzétek meg a térképet, és a mellé írt szavakat!
- Mit láttok a térképen? Soroljátok fel a földrészeket! Milyen országokat, városokat ismertek fel a térképen?
- Miről „beszélnek” a térkép mellé írt szavak?
- Hallottál-e valamelyik nyelvről valamit? Vannak-e ismerőseid, akik ezek közül valamelyiket tanulják, tanulták?
- Figyeld meg a zikkurat illusztrációját lenn! Milyennek képzeled a valóságban? Mekkora? Milyen magasnak? Miért vannak lépcsői?

2. Szövegelemzés

- Olvassátok el a történetet! Kitaláltad-e, hogy a nyelveken kívül miről szól még a történet?
- Mit határoztak el az emberek? Miért?
- Mit tettek, hogy elérjék a céljukat?
- Miért akartak ilyen hatalmas építményt építeni?
- Miért szállt le Isten? Mit mondott? Miért?
- Mit tett ezután?
- Mi történt az emberekkel, és mi lett az építmény sorsa?
- Mit tanít neked ez a történet? Miért?

BESZÉLGETÉSPONTOK AZ ARANYMONDÁSHOZ

„Minden szabad nekem, de nem minden használ. Minden szabad nekem, de nem válok semminek a rabjává.”

- Mondjatok példát erre!
- Beszéljétek meg, mire következtettek a beszámolókból?
- Van-e valami az életedben, amit nagyon szeretsz? Mi lenne, ha a rabjává válnál? Gondold végig, és válaszolj magadnak! Ha akarod, megoszthatod a többiekkel is! Vitassátok meg!

EGYÉB ÖTLETEK:

1. További információk, érdekességek a nyelvekről:

http://hu.wikipedia.org/wiki/Nyelv#A_nyelvi_univerz. C3.A11.C3.A9k

http://hu.wikipedia.org/wiki/Nyelvcsal%C3%A1d#Els. C5.91dleges_nyelvcsal.C3.A1dok

http://tudtad.blog.hu/2010/07/08/melyik_nyelvet_besz_elik_a_legtobben

<http://albar.lapunk.hu/?modul=oldal&tartalom=51755>

<http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/magyar-nyelv-esirodalom/magyar-nyelv/magyar-nyelv/altalanosnyelveszeti-ismeretek/nyelvcsaladok>

http://neprajz.btk.pte.hu/files/tiny_mce/File/Letoltések/nyelvcsaladok.pdf

2. Játék: építés

Adja magát a történetből, hogy próbáljunk meg valami magas dolgot építeni. Használhatjuk pl. a teremben, táskákban található könyveket, füzeteket: milyen magas tornyot tudunk belőle építeni? Építhetünk úgy is, hogy az építőknek bekötjük a szemét és a többiek irányítják őket, mit keressenek meg, hova nyúljanak, mit hova rakjanak. Majd (a történet fordulópontjához igazodva) mindezt próbáljuk meg úgy, hogy nem mondhatnak ki érthető szavakat, csak hangokat, halandzsát használhatnak! Hogy könnyebb építeni? (Itt lehet idegennyelvű utasításokat is beépíteni, ha ragaszkodunk hozzá, a megfelelő felkészültség mellett.)

3. Hat kalapban: A hat gondolkodó kalap módszerét Eduard de Bono fejlesztette ki. Az általa kitalált technika elsősorban a gondolkodási, problémamegoldási folyamatokat teszi egyszerűbbé, gyorsabbá. Az általa kidolgozott technikának a szimbólumait felhasználva, az ötletén elindulva dolgozzuk fel a mai történetet.

A diákok képzeletben egy bizonyos színű kalapot (szemüveget) tesznek fel, aminek a segítségével egy adott szempontból vizsgálják a történetet. Mindig csak azt az egy szempontot kell nézniük, ami éppen a feladatuk. 5. évfolyamosok számára ajánlott a 6 kalap módszer használata a következő módon:

- a. A *fehér kalap* feltételekora a tényekre koncentrálunk. A következő kérdésre keressük a választ: „Milyen konkrét információkat találunk a történetben?”
„Milyen tulajdonságokat találunk ebben a történetben?”

- b. A piros kalap felvételekor az érzésekre koncentrálnak. Kapcsolódó kérdés: „Mit érezhettek a torony építésének ötletekor, a torony építése közben, és amikor már nem értették egymás nyelvét az emberek?” „Vajon mit érezhetett Isten?” (Hogy ne találgtások legyenek az elhangzó válaszok, olvassuk el alaposan a bibliai történetet!)
- c. Fekete kalap felvételekor az aggodalmakra koncentrálnak. Kapcsolódó kérdés: „Mit tanácsolnánk a toronyépítőknek? Mitől óvnánk őket?”
- d. A sárga kalap segít meglátni az előnyöket. Kapcsolódó kérdés: „Milyen jó dolog származhat ebből a történetből?”
- e. A zöld kalap segíti a kreativitást. Kapcsolódó kérdés: „Milyen más befejezést adnánk a történetnek?”
- f. A kék kalap segíti a koordinálást. Ezt a hittanoktató „viselje”, hiszen ő moderálja a játékot.

(Eduard de Bono: Hat gondolkodó kalap, Manager Könyvkiadó Kft., Budapest, 2017.)

4. Imádságra nevelés

Emlékeztető tárgyak																					
<p>a) Előkészítés A hittanoktató apró kis tárgyakat csomagol be egyszerű papírba. Pl. gomb, radír, gémpapoc stb.</p> <p>b) Imádság tartalmának előkészítése Feladatutasítás: Becsomagoltam néhány tárgyat. Azt kérem, hogy vegyetek egyet, majd bontsátok ki. Gondolkozzatok el azon, hogy mit tudnátok Istennek megköszönni e tárgy kapcsán. Gondolhattok arra, hogy mire használható, miből készült, milyen a színe, vagy egyszerűen mi az, ami eszetekbe jut.</p> <p>c) Imádság szövegének előkészítése Feladatutasítás: Az előbb átgondoltátok, hogy mit köszönnétek meg. Most hangosan is mondjátok el sorban. Először mutasd meg, hogy milyen tárgy van nálad, majd mondd el, hogy mit köszönnél meg Istennek.</p> <p>d) Imádkozás Amit az előbb megfogalmaztál, azt ismételd el, és most imádságban köszönd meg ezt Istennek.</p>	<table> <tr> <td>műfaj</td> <td>hála</td> </tr> <tr> <td>megfogalmazás</td> <td>tárgy segítségével</td> </tr> <tr> <td>imádkozás</td> <td>hittanos</td> </tr> <tr> <td>csoporthelyettesítés</td> <td>hangosan egyenként</td> </tr> <tr> <td>kapcsolódás</td> <td>nincs</td> </tr> <tr> <td>hely</td> <td>óra eleje</td> </tr> <tr> <td>fejlesztési terület</td> <td>hálásnak lenni</td> </tr> <tr> <td>hittanosok</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • asszociálnak • szöveget fogalmaznak • hangosan egyenként imádkoznak </td> </tr> <tr> <td>hittanoktató</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • előkészít • vezet • kosár • apró tárgyak becsomagolása </td> </tr> <tr> <td>eszközök</td> <td></td> </tr> </table>	műfaj	hála	megfogalmazás	tárgy segítségével	imádkozás	hittanos	csoporthelyettesítés	hangosan egyenként	kapcsolódás	nincs	hely	óra eleje	fejlesztési terület	hálásnak lenni	hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> • asszociálnak • szöveget fogalmaznak • hangosan egyenként imádkoznak 	hittanoktató	<ul style="list-style-type: none"> • előkészít • vezet • kosár • apró tárgyak becsomagolása 	eszközök	
műfaj	hála																				
megfogalmazás	tárgy segítségével																				
imádkozás	hittanos																				
csoporthelyettesítés	hangosan egyenként																				
kapcsolódás	nincs																				
hely	óra eleje																				
fejlesztési terület	hálásnak lenni																				
hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> • asszociálnak • szöveget fogalmaznak • hangosan egyenként imádkoznak 																				
hittanoktató	<ul style="list-style-type: none"> • előkészít • vezet • kosár • apró tárgyak becsomagolása 																				
eszközök																					

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

1. feladat:

Milyen nyelvcsaládba tartozik a magyar nyelv és az általad tanult idegen nyelv? A választ keresd meg a tankönyvben található térkép segítségével! Mondj néhány mondatot azon a nyelven!”

2. feladat:

„Írásban válaszolj a következő kérdésekre Babel tornyának történetéről!

- a) Mit gondolsz, miért nem tetszett Istennek a bábéli torony építése?
- b) Írd le, mit mondtak az emberek egymásnak, miért építsenek tornyot?
- c) Emlékszel rá, mivel csábította el a kígyó az első asszonyt? Keresd ki a csábító mondatot a Bibliában az 1Mózes 3,5 igeversben!
- d) Mi a hasonlóság a két kísértés között?”

Instrukció:

A feladatot párban is megoldhatják a hittanosok. A d) alfeladatot akár 4 fős kiscsoportban is.

3. feladat:

„Az aranymondás szavai összekeveredtek! Rakjátok rendbe őket, és beszélgetsetek arról, hogyan kapcsolódik ez a mondat Babel tornyának a történetéhez!”

1Korintus 6,12

Instrukció:

Kinyomtathatjuk előre e megnevezett bibliai verset. A táblára is felírhatják két oszlopban a gyerekek a megoldást. Beszéljük meg, hogy melyik volt az a szó vagy mondat, ami Istennek biztosan nem tetszett. Kiemelhetjük színes krétával.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református énekeskönyv: 127. zsoltár 1-2. verse: Hogyha ember házat épít...

(dall. RÉ 117. Zsolt. Az Urat minden)

Református énekeskönyv: 192. dicséret: Adj békességet Úr Isten...

Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen az Ének: 143. 1-2. 8. verse: Végtelen irgalmú